

1. az dē hū.ndərs - ən spærwər zi.n wərə zə - of : bæ.nəzə bəŋ
2. mē vri.nt - of : mū:t - of : kaməra.t iz dē blumə g.æ.r.m bægi.tə - of : g.æ.ŋ g.i.tŋ (R. K.)
3. tægēwo.rdəX spmēzə dli.əma.r mi.ər mət mēfines
4. sprtn iz lastəX - of : iswæ.r wæ:rək
5. ɔp da sXip kre.gə zə bəsXiməld bru.r:ət
6. dē tamərman - of : timərman (R. K.) ha.it ən splmtər m zēn vijər
7. dē sXipər liktə zən lipən af (uf : arch.)
8. m di fəbrik iz nekš tē zi.n
9. kum hi.r mēŋ kent
10. (naam) ge.vəs fi:r glæ:zəm bi:r | glæ:sjəs | bæ:s - of : bæ:s (R. K?) |
11. brŋ ū.ns twe kilo. kri.kən | kri.kjis |
12. zə ha mət sən va.i.vən dri. litər vi.n y-(t)Xə -drŷ.ŋkə
13. hi dra.igdə nər mē məd əŋ knapəl | i (R. K.) ræ.mdə (uithalen)
14. ik hæ zəŋ kni.r. g.əzi.n
15. yastənæ.vənt wört ni fə.l mē g.əvi:rt - of : gəha.uwə
16. ik bəm bli dak ni mətər - of : mət hali me.g.əg.æ.m bən
17. ik 'hāt ni Xə'dæ. ma.kər
18. wi hæritət Xədæn - di dær 'əŋkŷ.mt - of : 'didær
19. spm - of : kəpəspm - of : spməkəp - spmēwəbən - of : spmraX - ræ:rXshu:ət
20. pæt - mast (gebroid, of oude vrouwenmuts : kanten kapje) - klak (enkel van de schippers) - kə.vəls : grootere kappen - bəŋ - bəna.uwt - | bə.zəX = afkeerig | wa.i - padəstu.l - of : dyvəltfəsfrē.tn (zwammen op boomen) - ən hæX. - əŋ kəkər - ē vlmdər | yl = nachtvinder |
21. di vānt setə hiel dē bul ɔp stæltŋ | di kær.l (echter niet pejoratief |
22. ik sal jə kræ.ltʃis Xə.və - of : Xə.vən (R. K.) | R. K. : algemeen infin. op - n |
23. iŋəld.ənt lət fə.l auwə sXepən avbre.kə - of : avbre.kən (R. K.)
24. hi is fānzle.və(n) i.əns Xəbe.tə
25. g.ə.v mi.n twe. brri.jə str.ənən - briejər - dē bre.istə
26. dat stā.mbe.lt stæ.tər nimi.ər
27. di man het ə le.vən az əŋ gru.r.ətə hi.ər | asXut - of : asXutəvu.dər (R. Kath.) - m fraŋkrik | ən rə.znle.vən |
28. dən dyvəl iz m dən he.məl ni Xəble.və (niet gebr.)
29. dē sXo.lkmdərz - bæ.nə mətə mi.əstər nē zi.ə gəwe.st
30. ikan tōg ni kumə vu.r.ərəkłær bən
31. dē biestn dri.ŋkə græ.X li.nzætme.l
32. hi kani Xə.n wæ.rəkə hi.ə.i pin in zəŋ ke.l
33. slæt əz ən ste.əl an dim be.zəm
34. ne.jə - mətə ke.gəls 'wə.rtər nimrə gəspe.lt
35. he.i - ik ə a.l twekər 'a.jə gərō.pə
36. di pær iz ni rip - dē zrt nōg ē wŷt bə.ut.jə m
37. zə bəŋ: nətli.ənt
38. zə hæ.rəd əm i.əst səŋ g.æ.lt ɔp əlpə mæ.r.kə
39. hi zal et nu.t fæ.r brŋə | hi hæritət ni fæ.r gəsXupt | gəsti:rt |
40. zistə hæləft fan dər mæləkwiit
41. dē man mət sən vrə.uw bəsXæ.r.rəmə
42. m dē sXældə zwəŋ: is Xəvæ.r.rlək
43. hijiz bryta.l umdati stærək is - of : brytul umdatn stærək is
44. wilə mutə dē dē hæləfan hā: - əŋjylə dē ū:rə - of : andərə hæləft
45. hæ.lpta bæt əz ɔpliX.tə
46. umzə mætslær: isv væt - of : dik az ə væt.rəkə
47. zə hæ.ŋ gəwæt wi tfæ.rstə ka.n sprŋi
48. dē ba.umkwe.kər zal dēm bə.um æ.əntə
49. duti.ərst et rə.m diX.t
50. t bəg.əntə klæpə vo dē vrugmīs - dē læ.tə mīs - et luf - dē væspər (enkel R. K.) - ly.jə : meer van een groote klok.
51. ən sprai - kəkərdri - vərspra.ji - ytspra.ji - mēsprai (mest openspreiden) - verbreiden niet gebruikt, wel : rūntstrə.jə - ydbra.jə - klær mæ.kə - əm bətram smærə - of : ən sne.t.jə smærə - vroeger meer : ən stik
52. di vra.uw het ər hæ:r av læ.tə knipə
53. zə va.dər hæritəm zez jær nər sXo.l - læ.tə gæ.n
54. ik haəm afX.əra.jə zu la.t laŋstwætər tē gæ:n
55. vələ vər.zən - bəndər ni fə.l mēr - of : jə zi ni fə.l vələ vər.zən miər hi.r
56. sti.ənə putn - bəni fəl wær.t. - kə.lse putn : groote bruine steenen potten
57. dē bru.r.ətsXup (weinig bekend) stæt m dən o.vən | hæ:r.t. |
58. imært izət nəX tē kə.ut um tē kæt.səbalə (kinderspel)
59. di kær.rs Xə.ft ən hældər liXt e.i
60. hi trək et pær:t. an zən stær:t.
61. tuntərtit - of : m di bi.je.gŋ (arch.) kwamə jalə 'alə jærə hi.r na. dē kær.rəmīs
62. dē pətər (R. K.) zē.i dat ū.nzə li.vən.ər vulmē.kt is
63. jə zaX mē wəl mət jə sprak ni te.gə mē
64. dē zwæ.bəltjəs - zalə g.əuw tərAXkumə
65. g.əjə ni kær.tə vanda.X
66. e.tə hali ɔ.k Xræ.X kær.s
67. dē mətər is kəpət - hi kani fæ.rdər | zē wə.gən iz wəXəzakt |
68. tiz ən wær.rəmə daXəwe.st ən tiz ən zaXtə 'əvənt
69. dat fæ.ənt.jə - of : juŋət.jə - lə.pt ɔp səm blo.tə vu.tn
70. dər iz ən sXər - of : sXo:r (arch.) m di kan
71. ik wə.u datə pəst əm bri.v bruXt
72. mən har.t dut - of : du (R. K.) si.ər
73. ikan mət Xm dwarzdrivərs - umg.ə:n
74. nər sXuftit spanəmə tpær:t. - vu.r.ər dē ni.wə k.ər
75. ikæ wa kō.rs - fān van uXənd'av al - of : vu.r.ər dē midag al
76. dē zē.n van dəŋ kə.nŋ is ɔ.k - of : hæ.i jək soldat Xəwe.st

77. we.t.ji g.e.n wæ.gemæ.kər tə wø.nə. | pi.ləbo.X :
wat de jongens zelf maken |
78. di ro.zn hæ lanə do:rnz
79. kXələ.f tər gm wort fan
80. ət kɪntjə waz du:ət i.ər zət kunə dō:pə
81. i hæ.it lō:pu:ərn | ət fyl kumt yt sən ō.gən |
82. dər dōXtərt.ji - iz met əŋ kərəfjə nə.ə tʃbus
Xəg.æ.n um bræ.əm tə pləkə - of : plukə (arch.
bij niet-R.-K. ; cf. R.-K. ləXt , niet-R.-K. luXt)
83. dər iz ən tre.j y.tə ladər
84. wa sət ijəŋ ke.l əp - of : izæt əŋ grō:tə ke.l əp
85. tfulək suXt nɪ:ks ā.ndərs as Xæ.lt æn rīkɔdum
86. dər mŭ.nd iz drō:X fan də dō.rst
87. di wæg lə.pt krum - ət iz um dæ.rlāŋs - of : ət
iz ən umwæg dæ.rlāŋs
88. ikuXt fo.r dəŋ kla.i.nə ən trəmeltjə
89. də bək iz du.əXəg.a.n umdatijəŋ kō.st ɪŋgəslɪk
hat
90. zən litjə was kōrt əŋ gu.t
91. m də sXæ.r.dyw iz hət bæst
92. ən sXatər mu.t Xu.t kanə mīkə
93. zuk mən hu.t iz əp
94. ik we.t ni(t) wər ək ər nə.ə mu Xæn zu.kə
95. əŋ ku:lə kə.ɪdər iz Xu.t fu.r.ʊ tʃbi:r
96. ik mōs əsəblu.t dri.ŋkə um an tə stə.rəkə
97. ik mut i.əst ət fū:r m də stal brīŋə
98. məm brū:r waz mu.j
99. də mæ.lkbu:r mæ.kt əŋ gru.ətə rūntə
100. di kə.rəmælək iz dən ən zy:r - stīr əm dər me.
vrum - of : tərəX
101. wə zəwə di pɪt kanə dəmpə m ən y:r
102. hi.r stə. əp də pœ.nt.jis | hi iz m də pœ.ntjiz
(kleeren) - dər valt nɪ:ks əpm an tə mæ.rəkə |
hi isəky:r - ən səky:r wærək.jə
103. hi.r kumt nu.t ən mənɪtəlæ.t
104. m ita.ljə bəndər bæ.rəgə di vi:r spugə
105. dərəvjə dər əp tə dāwə
106. m bō.m hæzən stik fan də brəXəvæ:rə
107. jə mət əz nəər ũ.ns fə.ln kuməŋ kīkə | əŋ
kəXəltjə : kindertaal |
108. hijəs fan lə.vən gekumə mē flīŋk wa Xæ.lt
| ən mījkə səntn = een nette hoeveelheid geld |
109. di dō.r is fam bō.kənhō.ut Xəma:kt
110. əŋ gətɔ.wdə vrō.w mət kanə nō.r.jə | w.yf :
ongunstige beteekenis - flīŋk w.a.ɪf : minder
ongunstig |
111. ik hæ.r. hir gras Xəzō.it - mōr twas Xīəŋ gu.t sət
112. də brō.wər za.t - datət nōX tə di:r is - um tə
bō.wə
113. bakə - iŋ bak - ju bakt - hi bakt - bakt hi - of :
- baktən - wil.ə bakə - iŋ bak.tə - ju bak.tə -
he.i bak.tə - wi.lə bak.tə - wilə ha. gəbakə
114. bi.r.jə - i.ŋ bi.j - ju. bi.t - hi. bi.it - wilə bi.r.jə -
bijə wilə - iŋ bō:i - ik ha. gəbō.jə - bō.jə halijō.k
115. zɪs kla.in ma fa.in
116. jə kan hi.r ɛ.r.jərs krigə əp də ma.rɪt
117. hi hæ.r.i Xəzə.it - dat i 'amə zal dī.ŋkə
118. də ma.it sa.i - dat i g.əlīk hat
119. dər wa.rə va.ɪf prizn
120. ũndər di aikəbaum la.gə vō.l a.ikəls
121. twætər za.l g.ə.ŋ kō.kə - tkō.kt al
122. tho.jiz nōXru.n - tɪz nōX mar pas Xəmō.it
123. mayonnaise niet gebruikt - mæ.kə zə ytə dō.r.jər
van ən a.j | sjø : oud woord voor vleeschnat -
səp : van groenten - zy.rə sō.us |
124. da bō.mpi zal dər mujləkanə gru.jə
125. də pəstō.r hæ Xu.jə win
126. ũs ə.r.wə hys is ə.fXəbrā.nt
127. də mælək spə.yt ytə ə.jər van də kuj | spīsə
= morsen, uit een emmer bv. |
128. də kōstər ly.r.jt - prosesi R.-K. - enkel binnen
de kerk - kry.s - twe kry.sən
129. də pri.mən van dəŋ kry.jwə.gən - of :
kōrəwə.gən (arch.) bygən dō.r van tXəwɪ.Xt
130. də twe dæ.tserə kwamə nə.ə bytən
131. zə ha.əm bū.nt ɛm bla.w gəslo.gə
132. də zjə. is wat flauw
133. də snrəw lɛ.r.it hō.r.X - of : lɛ.r.ɪŋ dɪk
134. tɪz ən iəwəX.ɛ.r.it Xələ.jə dak jə gəzin hā.
135. ni.wpō:rt wōrt nuw ən hɪəl niwə stat
136. du.n - iŋ du.ət - j.u dudət - he.i dutət - w.lə
du.nət - ju.də du.nət - hali du.nət - i.ŋ dər.jət -
ju dər.jət - hi dər.jət - w.l.lə dər.jənət - ju.də
dər.jənət - hali dər.jənət - dər.j.r.ktat - dər.jət
mar - of : dər.nət mar - dər.jə halijət mar
137. dō:pə - dō:pkli.ət - dō:pfunt (R. K.) - də suldō.tn
138. dō:rsə - hi dōrst - hi dō.rstə - hi hæ.it Xədō:rsə
139. bɪ.ndə - iŋ bɪ.nt - ju bɪ.nt - hi. bi.nt - wilə
bɪ.ndə - julə bɪ.ndə - hō.li bɪ.ndə - bɪ.nthe.j -
bŭnthe.j - ik hæ gəbŭndə
140. Locale landmaten : ən mæt - mv. gəme.tɪ -
tfo:rnə mæt = 300 r. - ən ru.j = 16 m²
141. Waternamen : əŋ grīp = smalste waterloop -
də kramər = het buitenwater tusschen hier
en St. Philipsland - də ni.lā.ntə wæ.tərīŋ - də
grizən o:rt - tspœ.i - də hæ.vən (kanaal v. d.
haven naar het buitenwater) - də wɪ.l.əl (plasje) -
də vlaktəs (1^e, 2^e en 3^e) (breede slooten voor
waterafvoer) - də kauwə 'kre.k (waterloop)

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is ə.r.wə tuŋ. De inwoners heeten ə.r.wətuŋə.nə:rs. Hun bijnaam is ə.r.wətuŋəXə 'zyplapən. De dorpelingen noemen de bewoners van Nieuwe-Tonge : ni.wətuŋəXə bla.uwkō.usə ; die van Ooltjensplaat pla.tsə brukən ; Stad-aan-'tHaringvliet : stat.ji drō:g bru.ət. Aantal inwoners op 31-12-30 : 3.089. Voornaamste gezindten : Ned. Herv. : 2.119 ; R. K. : 783 ; geen kerkel. gez. : 70.

Taaltoestand. De voornaamste wijken zijn : də ble.ikert - tklə.r.ij 'grŭ.ndbēzit (arbeiderswijk met huizen gebouwd met regeeringssteun) - də kyp'i'do. - tunəw.ɛ.ik - mækhuf - mæ'kɪ.ət

Er bestaan geen locale verschillen.

De bevolking leeft van landbouw. Er zijn veel schippers (\pm 70 vaartuigen ; Oude-Tonge wordt wel Klein-Antwerpe genoemd). Enkele van elders ingekomen intellectueelen spreken beschaafd Nederlandsch ; de inheemsche bevolking spreekt alleen dialect.

Zegslieden. 1. Kampfens, W. ; 31 j. ; hier geboren ; kleermaker ; heeft steeds hier gewoond ; V. en M. van hier ; spreekt gewoonlijk zijn dialect.

2. Dijkgraaf H. ; 28 j. ; hier geboren ; boekhouder ; heeft steeds hier verbleven ; V. van hier, M. van Den Bommel (maar vroeg naar Oude-Tonge verhuisd) ; spreekt gewoonlijk zijn dialect.